

MÂNÂSIZ MÂNEVİYATSIZ OLMAZ!

Yıl 1976. Kur'ân kursumuza, normal gündüz programına işleri sebebiyle devam edemeyenler için üç aylık bir süre ile gece programı düzenledik. Gündüz normal öğrencilerle, gece de gece için kaydını yaptığımız 20 yaş üstü öğrencilerle öğretime başladık.

Kur'ân-ı Kerim öğretimi yanı sıra; akâid, ibâdet, siyer ve ahlâk dersleri de veriliyordu.

Akâid dersinde; «Mezhebler ve Mezheblerin Doğuş Sebepleri» konusunu işlerken, dört mezheb ve dört müctehidle birlikte; bir de Süfyân-ı Sevrî'nin mezhebi ve ictihadları hakkında bilgilere rastladık, inceledik.

Süfyân-ı Sevrî'nin ilmî dehâsı, çalışma ve gayretleri, muvaffakiyeti, ahlâkî üstünlüğü ve nasihatleri âdeta hepimizi büyüledi. O büyük insana hayran olduk. Her biri hemen hemen benimle yaşıt olan öğrencilerime Pazartesi günü akşamı getirilmek üzere Süfyân-ı Sevrî ile ilgili araştırma yaparak, bir dosya hazırlayıp getirmelerini ödev olarak verdim.

Belirlenen gece dersine, 35 öğrenci Süfyân-ı Sevrî ile ilgili araştırmaları getirip verdiler. Tek tek inceleyip okuduk. İçlerinden en dikkatimizi çeken ve hoşumuza giden öğrencimizin, araştırma yazısını okuyucularımın dikkatine arz ediyorum.

Hep beraber okuyalım...

MÂNÂSIZ OLMAZ OĞLUM!..

Süfyân-ı Sevrî; küçük yaşta kendini ilme adamış, çok zeki, çok çalışkan ve başarılı bir öğrenci idi. Küçük yaşta ve kısa zamanda 24 çeşit ilmi su içercesine içmiş, icâzet almaya hak kazanmıştı.

Bir gün hocasına;

“-Hocam, artık beni burada tutma. İcâzetimi ver de bayrama iki gün var, köyüme gidip iki bayramı birden kutlayayım. Annemin-babamın ellerini öpeyim, mezuniyetimin mutluluğunu onlarla beraber yaşayayım. Çünkü ben, her meseleyi öğrendim, sorulan her soruya cevap verecek durumda ilme sahibim. Kılı kırk yarar, her meselenin altından kalkarım.” dedi.

Aslında bu sözler, hakikate eremeyen bir âlimin iddiasından ibaretti. Zira Rabbimiz;

«Biz, kimi dilersek onu derecelerle yükseltiriz. Zira her ilim sahibinin üstünde, daha iyi bilen biri vardır.» (Yûsuf, 76) buyuruyordu. Süfyan, kendindeki mâneviyat eksikliğini göremiyordu.

Hocası;

“-Oğlum, söylediklerini dinledim. Hepsi doğrudur ama mânâsız, mâneviyatsız olmaz oğlum! Kör olan bir kişi nasıl elinden tutulmadıkça, bir rehber edinmedikçe -vücudunun diğer bütün uzuvlarının sağlam olmasına rağmen- hedefine ulaşamazsa; mâneviyatsız âlim de arzu ettiği hedefe ulaşamaz. Onun için bir sene daha kal, sana mânâ ilmini tahsil ettireyim. Gel, hocanın sözünü dinle!” dediyse de, Süfyan gitmek düşüncesinden vazgeçmiyordu. Hocası;

“Oğlum, torbanı ilimle doldurdun, ancak torbanın ağzını henüz bağlamadın. Ağzı bağlanmayan torbanın içindekiler dökülüp etrafa saçılır. Dökülenlerden etraftakiler istifade eder. Fakat çuval sahibine çuvaldan başka bir şey kalmaz. Çuvalın ağzını bağlayalım ki, içindekileri

zamana ve zemine göre dağıtasın. Çuvalın ağzını bağlayacak ip mâneviyattır. Mâneviyatsız olmaz oğlum!” dedi.

Bütün bu sözlere rağmen, Süfyan; sözünde ısrar edince hocası icâzetini yazıp Süfyan'a uzattı ve;

“Oğlum, al icâzetini; fakat bu, karın doyurma vesikasıdır. Rûhunu doyurmaz, hattâ insanın başını belâyâ da sokar. Haydi oğlum güle güle. Bu sözlerimi unutma!” diyerek onu yolcu etti.

İlim, öğrenmek ve öğretmek için tahsil edilir; ne hikmetse insanlar koca ile hocayı dinlemiyorlar. Bir memlekette hocanın ve bir evde de kocanın sözü dinlenmezse o memlekette huzur ve refahtan bahsedilemez.

Süfyan icâzetini alıp, hocasının elini öptü ve uçarcasına yola koyuldu. Yolun bir noktasında yaşlı bir zâtla karşılaştı. Ona selâm verdi. Yaşlı zât;

“-Aleyküm selâm hoca olacak oğlum.” diye selâmını alınca, Süfyan irkildi ve;

“-Baba, sözüne dikkat et. Ben hoca oldum. 24 çeşit ilim tahsil ettim, işte icâzetnâmem.” deyip, cebinden çıkardığı evrakı yaşlı zâta gösterdi. Yaşlı zât, bir müddet tetkik etti ve;

“-Oğlum, bu karın doyurma vesikası, ilim icâzeti değil. Çünkü mâneviyatsız ilim, şeytanın ilmine benzer. Hiçbir işe yaramaz, insanın başını belâyâ da sokar, şeytanın başını belâyâ soktuğu gibi.”

*Bir şey oldum deyip, kapılma kibre,
Altun iken sonra olursun gübre.
Dikkat eyle sakın kapılma ucbe,
Şeytanı kendine güldürme oğul! (Gülzâr-ı İrfan)*

Yaşlı zât;

“-Oğlum, size üç tane soru soracağım. Mümkün mü?” dedi.

“-Tabii baba, istediğini sor. Her soruya cevap veririm.”

“-Peki oğlum. Şu tarlayı görüyorsun, buğday tarlası... Ekilmiş, sürülmüş, korunmuş, acaba sahibi var mı bu tarlanın?”

“-Baba, bu nasıl soru? Ekilmiş, sürülmüş, korunmuş tarlanın sahibi olmaz mı? Tabii ki var. Bunu sorman bile abes.”

“-Yok oğul! Biz onu demek istemedik. Bak oğlum, şimdi yeşil olan bu ekin, bir müddet sonra olgunlaşacak, sonra biçilecek. Harmanda sapından ayrılıp torbaya doldurulacak. Daha sonra değirmende öğütülüp un olacak. Evde hamur, fırında pişip ekmek olacak. Acaba o ekmeği yemek, sahibine nasip olacak mı?” diye sormuştum.

“-Baba, sen çok zeki bir kimseye benziyorsun. Hele ikincisini sor, yine bilemezsem sorunuzun cevabını sizden öğrenirim.”

Süfyan irkilmiş ve şaşırılmıştı. O sırada bir köyden geçiyorlardı.

“-Oğlum, ikinci sorum şu:

Gördüğün bu köyün evleri yeni midir, eski mi?”

“-Fesühânallah! Baba pırıl pırıl evleri, boyalı-badanalı duvarları, tertemiz caddeleri olup; yepyeni olduğu görünen bir köy için; «Yeni midir, eski mi?» diye sormak fuzûlî kelâm etmekten başka bir şey değildir. Köyün evleri gördüğünüz gibi yenidir.”

“-Yok oğlum, biz onu demek istemedik. Bak oğlum, bu köyün evlerinin içinde Allâh'a kulluk ediliyor, Kur'ân okunup, ahkâmınca amel ediliyorsa yenidirler. Eğer böyle değilse her biri harabeden ibarettir. Yaa oğlum, okuyup âlim olmuşsun ama ârif olamamışsın. Mânâsız ilim olmaz oğlum...”

“-Baba, doğru söylüyorsun. Hele üçüncü soruyu da sor. Çünkü bizim köye geldik.”

“-Peki oğlum, sizin köyün insanları ölü müdür, diri mi?”

Ertesi gün, bayram olduğu için alışveriş yapan insanlar hareket hâlinde idiler.

“-Baba, çok acayip şeyler soruyorsunuz, görmüyor musunuz insanlar hareket hâlinde. Neredeyse birbirlerini çiğneyecekler. Hareket hâlindeki bu insanlara ölü denir mi, elbette diridirler.”

“-Yok oğlum, biz onu demek istemedik. Bak oğlum, sizin köyün insanları, âlim ve âriflerin etrafında toplanıyor, onlardan bilmediklerini öğreniyor, öğrendikleri Kur’ânî hakikatlere îmân edip yaşıyorlarsa diridirler. Yok, bu nimetten mahrum iseler, her biri ayakta gezen birer cenazeden ibarettirler. Oğlum unutma!..” deyip gözden kayboldu yaşlı zât...

Süfyan, anlaşılması gerekeni anlamıştı.

Kendi kendine şöyle dedi:

“-Ah hocam, dinlemedim seni! Suya kanmak için testi almanın yeterli olduğunu zannetmiştim. Ama içi su ile dolu olmayan testi, insanın susuzluğuna fayda vermiyormuş. Boş testi kırıp, suyun kaynağına ulaşmaktan başka çarem kalmadı.”

Bu sırada Süfyan’ın babası da gelmiş, Süfyan’ı omuzundan tutarak;

“-Oğlum, hoş geldin yavrum!” diye hasretle kucaklamıştı.

“Haydi, eve gidelim.” deyince Süfyan;

“-Baba, boş testi ile eve gitmenin bir anlamı yok. Onun için eve değil, testi doldurabilecek suyun kaynağına gitmem gerekiyor. Ver elini öpeyim. Hasretimle yanan anneme selâmımı söyle. Şimdiden bayramınız mübârek olsun. Ben, hocamın yanına, mânâ ilmini tahsil etmeye gidiyorum. Çünkü mânâsız olmuyor. Mânâsız, gönüller dolmuyor.” deyip hocasının yanına döndü.

Hocası, Süfyan'ın geldiğini görünce sevincinden, yüzü çiçekler gibi açıldı ve;

“-Süfyan! Gördüğün gibi mânâsız olmuyor, mânâsız gönüller dolmuyor ve mânâsız ruhlar doymuyor. Evlât, Allah önünüzü ve sonunuzu hayretsin.” deyip Süfyan'ı kucaklayıp öptü.

Ne güzel karar, ne güzel netice!

Süfyan, bir seneyi aşkın bir zamanda hocası Câfer-i Sâdık'tan; mânâ, tasavvuf ilmi ve terbiyesini alarak hem âlim, hem de ârifler zümresine dâhil oldu. Rûhu şâd olsun. Cenâb-ı Hak, şefâatlerine nâil eylesin.

Mânâsız kemâlât olmuyor vesselâm!..

*Söndürelim ateşi, gel sarmadan bacayı,
Fakat dinlemiyorlar, koca ile hocayı...*

(Gülzâr-ı İrfan)

Not: Bu yazı, öğrencimiz tarafından Pamukovalı Fatma Nine'nin sohbetinden alınmıştır.

